

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 40/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta (HE 188/2010 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Katja Viertävä, valtiovarainministeriö
- tulliyli tarkastaja Markus Teräväinen, Tullihallitus
- hallituksen jäsen Lauri Mäkinen ja hallituksen jäsen Harri Välimaa, Tupakka-teollisuusliitto ry.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Philip Morris Finland Oy ovat ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista asiaan.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkaverosta annettua lakia. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien sekä piippu- ja savuketupakan määritelmät tarkistettaisiin Euroopan unionin muuttuneita säännöksiä vastaaviksi. Savukkeiden ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero ei enää määräytyisi osuutena kysytyimmän hintaluokan tupakkatuotteiden tupakkaverosta, vaan se määräytyisi yksikköverona. Muilta osin ei ehdoteta muutoksia tupakkaveron tasoon eikä rakenteeseen.

Lakiin sisällytettäisiin säännös, jonka mukaan Tullihallitus vahvistaisi vuosittain savukkeiden ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähittäismyyntihinnan painotetun

keskiarvon. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi verovelvollisten velvollisuudesta toimittaa tulliviranomaiselle tietoja vähittäismyyntihinnan painotetun keskiarvon vahvistamiseksi sekä Euroopan komissiolle toimitettavia tilastotietoja varten.

Esitys liittyy neuvoston direktiiviin tupakkaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että lain viitaukset päivitettäisiin ja lakiin tehtäisiin eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä eräin vähäisin sanonnallisin tarkennuksin. Muutosehdotuksia on perusteltu erikseen yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa kansallisesti voimaan EU:n tupakkaverodirektiiviin (2010/12/EU) tämän vuoden helmikuussa tehdyt muutokset. Niistä keskeisimmät — jäsenvaltioita velvoittavien vähimmäisverotasojen korotukset — eivät aiheuta meillä muutostarpeita, koska kansallinen verotasomme ylittää vielä direktiivin vähimmäisedellytykset.

Merkittävin muutos kansallisesti on savukkeille ja savukkeiksi käärittävälle hienoksi leikatulle tupakalle vahvistettavan vähimmäisveron määräytymisperusteen muutos. Vähimmäisvero muuttuisi kiinteäksi yksikköveroksi, kun se määräytyy nykyisin suhteessa kysytyimmän hintaluokan tupakkatuotteiden tupakkaveroon.

Muutoksen taustalla on komission näkemys, jonka mukaan kysytyimmän hintaluokan käsite soveltuu huonosti sisämarkkinoille. Se antaa tupakkateollisuuden suurille toimijoille mahdollisuuden vaikuttaa verotasoon ja vääristää kilpailua hinnoittelupäätöksillään.

Valiokunta pitää muutosta perusteltuna. Kiinteämääräinen vähimmäisvero edellyttää kuitenkin säännöllistä seurantaa, jotta se täyttää tupakkaverodirektiivin edellytykset ja pysyy ajantasaisena myös suhteessa tupakkatuotteiden hintamuutoksiin — seikka, joka on tähän asti puoltanut Suomessa nykyjärjestelmää.

Valiokunta pitää myös muita esitykseen sisältyviä ehdotuksia perusteltuina. Tupakkaverolain määritelmiin tehtävät tarkennukset ovat aiheellisia veronkierron estämiseksi. Verovelvollisten tiedonantovelvollisuus tulliviranomaisille on taas tarpeen EU-tasoista tilastointia ja verotason seurantaa varten. Muut ehdotetut muutok-

set ovat teknisluonteisia tarkennuksia ja sellaisina asianmukaisia.

Esitykseen ei sisälly nimenomaisia ehdotuksia veronkorotuksista. Vähimmäisveron rakenteenmuutoksen yhteydessä on kuitenkin tarkoitusta ottaa huomioon inflaation arvioitu vaikutus, koska uusi kiinteä vähimmäisvero ei edellä todettui tavoin itsessään seuraa hinnanmuutoksia. Vähimmäisveroa korotettaisiin siis arvioidun inflaation verran. Muutos on niin vähäinen, ettei sillä arvioida olevan valtiontaloudellista merkitystä.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna myös tältä osin, koska savukkeiden vähittäismyyntihinnat ovat nousseet lähes samaan tahtiin inflaation kanssa viime vuosikymmenten aikana. Inflaatiotarkistuksella voidaan estää se, ettei vähimmäisveron piirissä olevien keskeisten tuotteiden verorasitus laske suhteessa muihin tupakkatuotteisiin. Hinnannousun vaikutus tupakkaveron vähimmäisveroon on otettu huomioon myös nykyisin vähimmäisveroa koskevin siirtymäsäännöksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

13 §:n 2 momentti. Momentissa säädetään mm. savukkeiden ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähittäismyyntihinnan painotetun keskiarvon laskemisesta. Valiokunta ehdottaa, että säännöksen kieliasua selkiinnytetään. Muutosehdotus on puhtaasti tekninen, eikä sillä ole vaikutusta laskentatapaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 13 §:n 2 momentti muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

13 §

Tullihallitus vahvistaa savukkeiden ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähittäismyyntihinnan painotetun keskiarvon. Savukkeiden vähittäismyyntihinnan painotettu keskiarvo lasketaan *jakamalla* kaikkien kulutukseen luovutettujen savukkeiden kokonaisarvo, joka perustuu kaikki verot sisältävään vähittäis-

myyntihintaan, (*poist.*) kulutukseen luovutettujen savukkeiden kokonaismäärällä. Savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähittäismyyntihinnan painotettu keskiarvo lasketaan *jakamalla* kulutukseen luovutetun savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan kokonaisarvo, joka perustuu kaikki verot sisältävään vähittäismyyntihintaan, (*poist.*) kulutukseen luovutetun savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan kokonaismäärällä.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Hannes Manninen /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Pertti Hemmilä /kok
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Mikko Kuoppa /vas
Olli Nepponen /kok
Kirsi Ojansuu /vihr

Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd
Sari Sarkomaa /kok
Minna Sirnö /vas
Pia Viitanen /sd
vjäs. Hanna-Leena Hemming /kok
Reijo Kallio /sd (osittain)
Lauri Kähkönen /sd
Reijo Paajanen /kok.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.